

[Poul Dam.]
 hed af samfundsproblemerne, mere ægte solidaritet og mere ægte ansvarsfølelse end hos mange af det traditionelle samfunds traditionelle støtter. Det undrer mig ikke, at mange fæster sig mere ved de rabiater træk, der findes i disse unges fremtoning og politiske aktivitet. Men den, der gør sig ulejligheden at få en virkelig konfrontation også med denne ungdom, vil opdage, at de positive træk er væsentlige, og at de negative træk ofte skyldes et uforstående samfund. Jeg siger ikke, at de unges oprør i sig selv er løsningen på tidens problemer, men jeg tror ikke, at vi kan finde en varig løsning af vor tids samfundskrise og kulturkrise, hvis den udfordring, der ligger i mange unges kompromisløse idealisme, ikke får lov til at befrugte arbejdet med at finde frem til et nyt samfund.

Og så det sammenfattende. Regeringen har indbudt til samarbejde, det er en god tradition, og der er vel intet ansvarligt parti, der ønsker at sige nej til en sådan indbydelse. Mangt og meget kan klares ved, at partierne kommer i nærmere samtale om både principper og enkeltheder, men der er en tone af absolutte krav i regeringsoplægget, som ikke virker i overensstemmelse med traditionen. Hvis regeringen kun vil forhandle ud fra sine egne forudsætninger og i realiteten forlanger netop det gennemført, som det med mere eller mindre møje er lykkedes de tre regeringspartier at blive enige om på forhånd, så er forhandlingsklimaet på forhånd spoleret. I en vis forstand har regeringen naturligvis en stærk position, nemlig for så vidt som den har et stort flertal bag sig, men når man ser på de hidtidige resultater af regeringens politik, forekommer styrkefølelsen helt urimelig. Hvilke krav til oppositionen kan en regering stille med rette, med god samvittighed, når dens egen indsats til dato er slået fejl?

Situationen bringer mig til at erindre et klassisk citat, det stammer fra udenrigsministerens berømtelige forgænger som folketingsmand for Koldingkredsen, Christen Berg, og i sammentrængt form lyder det sådan: For dette ministerium vil i det væsentlige alt visne i hænderne. Der er ikke nogen anledning til at strø blomster på et sådant ministeriums vej.

Jeg citerer ikke dette for omvendt at op-

fordre nogen til at lægge sten i vejen for ministeriet, kun for at understrege, at blomsterstrøning skal man ikke vente af oppositionen. Stenene vil for øvrigt være ganske overflødige; regeringen snubler også uden dem.

Sigsgaard: Det har jo nok været svært for mange at nyde sommeren. Med få dages mellemrum kom skiftende ministre på skærmen og lod forstå, at nu var enden nær, hvis ikke folk spændte livremmen ind. Statsministeren sagde endda, at når folk ikke ville holde igen, så måtte de jo også selv tage ansvaret f. eks. for de store boligproblemer. Som om de fleste ikke er på det rene med, at når vi har boligproblemer, så er det ikke den enkeltes skyld. Det er heller ikke en naturs tilkikkelse, som man bare har at tåle. Nej, det er et resultat af den politik, som skiftende regeringer har ført; det er ene og alene viljen, der mangler.

Al snakken, alle de dystre avisartikler, alle panderynkerne har skullet overbevise os om, at det står rent galt til, sådan at vi tålmodigt finder os i den støvsugning af tegnebogen, som staten nu fortsætter med og i antagelig stærkere tempo. Der er ingen akut krise, og der er slet ingen rimelighed i de indgreb, som regeringen har planlagt. Derimod er der tale om tilpasningsvanskeligheder og ikke helt små endda. Den lange bølge med høj økonomisk vækst er nok forbi, og den vil blive afløst af en mindre økonomisk vækst, ja, måske næsten stilstand. Og det kan være svært at få et planlöst kapitalistisk samfund omstillet, selv om det er kapitalismen selv, der har skabt tilbageslaget. Særlig svært er det jo, fordi lønmodtagerne og deres ligestillede skal betale regningen, og det kvier de sig ved.

Det er ikke tilfældigt, at der nu tales så meget om økonomisk planlægning og om indkomstpolitik. Staten støtter udviklingen af stadig større koncerner, mens de små virksomheder går nedenunder og hjem. Koncernerne må have store og stabile markeder, det kræver ikke mindst den moderne teknologi. Planlægning inden for stadig større enheder bliver nødvendig. De såkaldte liberalister taler mere om planlægning og om statsindgreb nu, end de taler om liberalisme.

Se, havde staten nu været det uvildige organ, som vi i skolerne og gennem aviserne